

Sygnatura akt I C1896/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 20 listopada 2013r.

Sąd Okręgowy w Płocku I Wydział Cywilny w składzie:

Przewodniczący: SSO Agnieszka Bilkiewicz

Protokolant: sekretarz sądowy Izabela Sztupecka

po rozpoznaniu w dniu 20 listopada 2013r. w Płocku

sprawy z powództwa E. H.

przeciwko A. C.

o zapłatę

powództwo oddała.

Sygn. I C 1896/13

UZASADNIENIE

Powódka E. H. wystąpiła przeciwko A. C. o zapłatę kwoty 153.000zł wraz z odsetkami ustawowymi w wysokości 21% od dnia 17 czerwca 2009r. do dnia 24 czerwca 2009r., 20% od dnia 25 czerwca 2009r. do dnia 19 stycznia 2011r., 21% od dnia 20 stycznia 2011r. do dnia 5 kwietnia 2011r., 21% od dnia 6 kwietnia 2011r. do dnia 11 maja 2011r., 21% od dnia 6 marca 2013r., 19% od dnia 7 marca 2013r. do dnia 8 maja 2013r., 18% od dnia 9 maja 2013r. do dnia 5 czerwca 2013r., 17% od dnia 6 czerwca 2013r. do dnia zapłaty. Wskazała, iż wraz z J. W. jako pożyczkobiorcy solidarni zawarli w dniu 2 czerwca 2009r. umowę z Bankiem (...) S.A. w W.. Na jej mocy uzyskali pożyczkę w kwocie 691.600zł. Zabezpieczeniem umowy pożyczki było ustanowienie hipoteki na nieruchomości stanowiącej własność pozwanego. Z uzyskanej kwoty pożyczki ona oraz J. W. udzielili pozwanemu oraz M. C. pożyczki w łącznej kwocie 153.000zł. Pozwany i M. C. uznali na piśmie swoje zobowiązanie i zobowiązali się spłacać pożyczkę zaciągniętą przez nią oraz J. W.. Pożyczka ta nie została spłacona, czego konsekwencje ona ponosi. W stosunku do M. C. oraz innych osób, które zaciągnęły zobowiązanie w kwocie wyższej niż pozwany, uzyskała już nakaz zapłaty. Odpowiedzialność pozwanego oraz M. C. do kwoty 178.300zł jest odpowiedzialnością solidarną. Pozwany oraz M. C. uznali swoje zobowiązanie na piśmie w dniu 1 lutego 2010r. W oświadczeniu tym zobowiązali się spłacać także dodatkowe koszty kredytu w wysokości 24%. W oświadczeniu z 25 marca 2010r., aneksie do oświadczenia z 1 lutego 2010r. pozwany oraz M. C. zobowiązali się spłacać dodatkowe koszty kredytu w wysokości 26%. Z uwagi na fakt, iż pożyczka była oprocentowana w wysokości 21% odsetek w takiej wysokości się domaga, z uwzględnieniem maksymalnej wysokości odsetek w okresie od zaciągnięcia przez pozwanego zobowiązania do chwili obecnej. Pismem z dnia 21 stycznia 2013r. wystosowała do pozwanego wezwanie do zapłaty, do którego pozwany się nie odniósł (pozew k. 2-6).

Nakazem zapłaty w postępowaniu upominawczym z dnia 15 lipca 2013r. Sąd Okręgowy w Płocku zasądził od pozwanego na rzecz powódki dochodzone roszczenie wraz z kosztami procesu (k.37).

Pozwany A. C. – w sprzeciwie od nakazu zapłaty – wniósł o oddalenie powództwa („odrzuć nakaz”). W uzasadnieniu wskazał, iż E. H. i J. W. nie udzielali mu jakiegokolwiek pożyczki, a przelane na jego konto kwoty 138.000zł i 15.000zł stanowiły zaliczki. Do spłaty pożyczki byli zobowiązani: K. S., D. O., K. R. oraz M. C.. W związku z tym, że ustanowił na swojej nieruchomości hipotekę, miał nie ponosić żadnych kosztów i spłacać zaliczek (sprzeciw k.43-45).

Pełnomocnik powódki – w piśmie z dnia 18.09.2013r. – podtrzymał dotychczasowe stanowisko w sprawie. Wskazał, iż dokonane przez powódkę przelewy na rzecz pozwanego nie stanowiły rekompensaty za ustanowienie hipoteki na jego nieruchomości, tytułem zabezpieczenia umowy pożyczki hipotecznej. Kwoty te stanowiły kredyt, który pozwany wraz z M. C. zobowiązał się spłacić. Zobowiązanie M. C. z dnia 30 marca 2010r. nie zwalnia pozwanego z obowiązku zaspokojenia roszczeń powódki (pismo k.52-55).

Na rozprawie w dniu 20 listopada 2013r.:

- pełnomocnik powódki – poparł powództwo. Sprecyzował, iż powódka domaga się zwrotu pożyczki od pozwanego. Wyjaśnił, iż umowy pożyczki nie było tzn. nie została umowa sporządzona w formie pisemnej. Była ustna forma umowy – w okolicach czerwca 2009r. i zostały przekazane środki finansowe na konto pozwanego. Pożyczkobiorcami byli: K. S., D. O., K. R., M. C. i A. C.. Pożyczkodawcą była powódka. Pożyczkobiorcy zobowiązali się do solidarnej spłaty kwoty 691.600zł wraz ze wszystkimi opłatami i prowizjami, tj. kosztami związanymi z udzieleniem kredytu przez bank na rzecz powódki. Spłata miała nastąpić zgodnie z wymogami banku – harmonogramem spłat. Powódka uzyskała już nakaz zapłaty w stosunku do wszystkich pożyczkobiorców oprócz A. C.. W tamtej sprawie nie został pozwany A. C., bo nie podpisał oświadczenia – zobowiązania. Pozwany zobowiązał się do spłaty niniejszego roszczenia (protokół k.72-72v);

- pełnomocnik pozwanego – poparł sprzeciw (protokół k.72v).

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Powódka E. H. współpracowała z K. S., D. O., K. R. i M. C. (ojcem pozwanego A. C.). Zgodziła się pozyskać dla nich środki finansowe na prowadzenie działalności gospodarczej. W tym celu, w dniu 2 czerwca 2009r., wraz z J. W. uzyskała z (...) Banku (...) S.A. w W. pożyczkę hipoteczną w kwocie 691.600zł. Zabezpieczeniem spłaty tej pożyczki była hipoteka zwykła i kaucyjna ustanowione na nieruchomości pozwanego A. C. położonej w miejscowości N. oznaczonej jako działka nr (...) (umowa k.22-29v, zeznania pozwanego k.73v-74).

Uzyskane środki finansowe E. H. pożyczyła K. S., D. O., K. R. i M. C.. Wskazani pożyczkobiorcy zobowiązali się do spłaty kwoty pożyczki wraz z kosztami wynikającymi z obsługi pożyczki, w terminach wynikających z harmonogramu spłat określonego przez bank. W tym celu zostało założone przez powódkę oddzielne konto bankowe, na które miały być przez nich dokonywane spłaty. K. S., D. O., K. R. i M. C. złożyli pisemne zobowiązania spłaty pożyczki na rzecz powódki. Samodzielnie mieli ustalić zasady podziału zobowiązania ciężącego na nich w stosunku do powódki. Według takich ustaleń mieli dokonywać wpłat na konto powódki (zeznania powódki k. 72v-73v).

Powódka nie domagała się od pozwanego pisemnego zobowiązania do spłaty pożyczki udzielonej K. S., D. O., K. R. i M. C. oraz dokonywania spłat. Pozwany miał jedynie wyrazić zgodę na zabezpieczenie spłaty pożyczki powódki wobec banku poprzez ustanowienie hipoteki na należącej do niego nieruchomości (zeznania powódki k. 72v-73v, zeznania pozwanego k.73v-74).

W wykonaniu umowy pożyczki powódka E. H. przelała w dniu 17 czerwca 2009r. na rachunek pozwanego kwoty 138.000zł i 15.000zł. Wskazała, iż wpłat dokonuje tytułem zaliczki (przelew k.14,15, saldo k.16). Taki sposób przekazania części kwoty pożyczki uzgodniła z K. S.. M. C. posiadał upoważnienie do wypłaty środków z rachunku bankowego syna- pozwanego (zeznania powódki k.72v-73).

K. S., D. O., K. R. i M. C. dokonali jedynie kilku spłat rat pożyczki na rzecz powódki (zeznania powódki k.72v-73v); w następstwie czego bank wypowiedział powódce umowę pożyczki (wezwanie k.21-21v).

Początkowo powódka nie była informowana przez K. S., D. O., K. R. i M. C. o tym, jakie są ich wewnętrzne ustalenia dotyczące podziału zobowiązań wobec niej z tytułu umowy pożyczki (zeznania powódki k.72v-73v).

W dniu 29.12.2011r. (...) Bank (...) S.A. w W., w toku postępowania egzekucyjnego w stosunku do powódki, uzyskał zajęcie świadczenia emerytalnego powódki. Na jego mocy są dokonywane potrącenia w kwocie ok. 700zł – 800zł miesięcznie (wezwanie k.21-21v, zeznania powódki k.72v-73v).

Po wszczęciu postępowania egzekucyjnego przez bank, powódka odszukała dowody przelewu na konto pozwanego kwoty łącznej 153.000zł oraz otrzymała od K. S. pisemne oświadczenia A. C. i M. C. z dnia 1 lutego 2010r. i 30 marca 2010r., które złożyli oni w ramach wewnętrznych uzgodnień pomiędzy K. S., D. O., K. R. i M. C. (zeznania powódki k. 72v-73v).

W oświadczeniu z dnia 1 lutego 2010r. A. C. i M. C. wskazali, iż z pożyczki hipotecznej pobranej przez E. H. i J. W., pobrali łącznie 178.300zł. W związku z czym zobowiązują się bez protestu spłacać kredyt wraz z wszelkimi dodatkowymi kosztami wynikającymi z obsługi kredytu, w dodatkowej części (24,8120%) wynikającej ze stosunku pobranej przez nich kwoty (178.300) do kwoty wypłaconej przez bank (665.000zł) (oświadczenie k.17). Następnie – w aneksie – z dnia 25.03.2010r. oświadczyli, że dodatkowa część ich kredytu wynosi nie 24,8120%, a 26,8120% (aneks k.18).

W oświadczeniu z dnia 30 marca 2010r. M. C. zobowiązał się do spłaty na rzecz E. H. kwoty łącznej 153.000zł wpłaconej na konto jego syna A. C. (oświadczenie k.46).

Wobec braku spłaty pożyczki powódka wystąpiła na drogę procesu cywilnego przeciwko pożyczkobiorcą: K. S., D. O., K. R. i M. C.. W następstwie czego Sąd Okręgowy w Warszawie nakazem zapłaty w postępowaniu upominawczym z dnia 30 listopada 2011r. w sprawie XXIV Nc 160/11 zasądził na rzecz E. H. i J. W. solidarnie od K. S., D. O., K. R. i M. C. kwotę 713.286,38zł z odsetkami w wysokości 21% w skali roku od dnia 29 kwietnia 2011r. do dnia zapłaty oraz koszty procesu (nakaz zapłaty k.30-30v).

Następnie pismem z dnia 21.01.2013r. powódka wezwała pozwanego do zapłaty kwoty łącznej 153.000zł, tytułem zwrotu pożyczki (wezwanie k.19-20). Nie uzyskała zapłaty (zeznania powódki k.72v-73v).

Powyższy stan faktyczny sąd ustalił na podstawie dokumentów i kserokopii dokumentów zgromadzonych w sprawie. Dokumenty i kserokopie dokumentów nie były kwestionowane, dlatego sąd uznał je za wiarygodne. Ponadto, na podstawie zeznań pozwanego oraz częściowo w oparciu o zeznania powódki.

Sąd uznał za wiarygodne zeznania pozwanego na okoliczność tego, że nie zawierał umowy pożyczki z powódką. W istocie potwierdzają to zeznania powódki, która opisując rolę pozwanego w zawarciu umowy pożyczki z K. S., D. O., K. R. i M. C. wskazała, że pozwany udzielił zabezpieczenia na rzecz banku poprzez ustanowienie hipoteki na swojej nieruchomości. Ponadto, iż nie żądała od niego zarówno pisemnego zobowiązania do spłat jak i samej spłaty pożyczki. Ponadto, iż wpłata na jego konto kwoty łącznej 153.000zł wynikała, nie z uzgodnień z pozwanym, a z ustaleń poczynionych z pożyczkobiorcą K. S..

Sąd zważył co następuje:

Powódka oparła swoje roszczenie na ustnej umowie pożyczki z pozwanym.

Pozwany zaprzeczył temu, że taką umowę zawarł.

Zgodnie z art. 720 k.c. przez umowę pożyczki dający pożyczkę zobowiązuje się przenieść na własność biorącego określoną ilość pieniędzy albo rzeczy oznaczonych tylko co do gatunku, a biorący zobowiązuje się zwrócić tę samą ilość pieniędzy albo tę samą ilość rzeczy tego samego gatunku i tej samej jakości. Umowa pożyczki, której wartość przenosi pięćset złotych, powinna być stwierdzona pismem.

Jak wskazał Sąd Apelacyjny w Warszawie w wyroku z dnia 9 kwietnia 2013r. I ACa 901/12, LEX nr 1315736 przepis art. 720 § 2 k.c. wymaga - przy określonej wartości pożyczki - stwierdzenia umowy pismem. Ustawodawca posłużył się określeniem "stwierdzenie pismem", a nie zawarcie umowy w formie pisemnej. Powyższe wskazuje, że chodzi o

istnienie pisma stwierdzającego, że umowa została zawarta. Sama umowa może być więc zawarta w formie dowolnej, nawet ustnie, fakt jej zawarcia powinien być natomiast potwierdzony pismem. Podobnie wypowiedział się WSA w Poznaniu w wyroku z dnia 17.02.2011r. (...) SA/Po 677/10, LEX nr 994793 wskazując, iż umowa pożyczki jest umową konsensualną, dwustronnie zobowiązującą. Dochodzi ona do skutku przez samo porozumienie się stron i co szczególnie należy podkreślić, niezachowanie wymaganej art. 720 § 2 k.c. formy pisemnej zawarcia umowy, ma jedynie ten skutek, że sama czynność prawna jest ważna, a ustawodawca nakazuje stosować tylko ograniczenia dowodowe określone w art. 74 § 1 k.c.

W ocenie sądu powódka nie wykazała tego, że łączyła ją umowa pożyczki z pozwanym (art. 6 k.c.). Z jej zeznań wynika, iż nie dokonywała żadnych ustaleń z pozwanym dotyczących zaciągnięcia przez niego pożyczki, jej spłaty i wysokości. Powódka, dopiero wobec braku spłaty pożyczki przez pożyczkobiorców: K. S., D. O., K. R. i M. C. oraz nieskorzystania przez bank z przysługującego mu zabezpieczenia hipotecznego, zdecydowała się na skierowanie kroków prawnych wobec pozwanego. W ocenie powódki fakt zawarcia ustnej umowy pożyczki mają stwierdzać przelewy na kwotę łączną 153.000zł dokonane na konto pozwanego oraz złożone przez pozwanego pisemne oświadczenia z 1 lutego 2010r. i 25 marca 2010r.

Oceny takiej nie można podzielić. W ocenie sądu przelewy z dnia 17 czerwca 2009r. (k.14-15,16) nie dowodzą tego, że ich podstawą była umowa pożyczki. Sama powódka zeznała, że nie wiedziała jaki tytuł przelewu wskazać. Takiego bowiem na rzecz pozwanego nie było. Przekazane środki miały być bowiem wypłacone z rachunku przez ojca pozwanego - pożyczkobiorcę M. C.. Sam zaś numer rachunku przekazał powódce nie pozwany, a drugi z pożyczkobiorców K. S.. W tych czynnościach i ustaleniach nie brał udziału pozwany. Nie można więc uznać, iż w drodze czynności konkludentnych doszło do zawarcia umowy pożyczki pomiędzy stronami. Brak było bowiem w tym zakresie zgodnego zamiaru stron (art. 65 § 2 k.c.).

Natomiast oświadczenia pozwanego z dnia 1 lutego 2010r. i 25 marca 2010r. należy oceniać zgodnie z przesłankami określonymi w art. 65 § 1 k.c., zgodnie z którym oświadczenie woli należy tak tłumaczyć, jak tego wymagają ze względu na okoliczności, w których złożone zostało, zasady współżycia społecznego oraz ustalone zwyczaje. W ocenie sądu, ich celem nie było zawarcie umowy pożyczki z powódką, gdyż to nie E. H. była adresatem złożonych oświadczeń, a pożyczkobiorcy: K. S., D. O., K. R. i M. C.. Dotyczyły one wewnętrznych ustaleń pomiędzy wskazanymi pożyczkobiorcami a dłużnikiem hipotecznym banku – pozwanym, dotyczących zasad, według których będą oni spłacać wierzytelność przysługującą bankowi. Oświadczenie wprost odnosi się w swojej treści do pożyczki hipotecznej. W interesie pozwanego – jako dłużnika hipotecznego było określenie zasad spłat zobowiązań wobec banku, przez pożyczkobiorców powódki. Z tych względów wskazanym oświadczeniom nie można nadać waloru pokwitowania potwierdzającego zadłużenie z tytułu pożyczki przez pozwanego wobec powódki.

Tym samym powódka nie zobowiązała się do przeniesienia na własność pozwanego kwoty 153.000zł, zaś pozwany nie zobowiązał się do zwrotu tej kwoty na rzecz powódki. Nie doszło więc do zawarcia umowy pożyczki między stronami. Dlatego powództwo należało oddalić w całości, na mocy art. 720 k.c.

Nie można też traktować oświadczeń pozwanego z dnia 1 lutego 2010r. i 25 marca 2010r. jako przejęcia długu (art. 519 k.c., art. 522 k.c.). Brak bowiem w tym przedmiocie umowy pomiędzy pozwanym (osobą trzecią), a powódką (wierzycielem) i zgody dłużników lub też umowy między dłużnikami, a osobą trzecią i zgody wierzyciela. O braku zgody powódki na przejęcie długu świadczy fakt wystąpienia przeciwko pożyczkobiorcą na drogę procesu cywilnego.

O kosztach orzeczono na mocy art. 98 k.p.c., z godnie z zasadą odpowiedzialności za wynik procesu. Z tego względu powódka poniesie koszty własnego zastępstwa procesowego oraz częściowej opłaty w wysokości 250zł (k.32-33,35).

Sąd postanowił oddalić wnioski powódki o dopuszczenie dowodu z zeznań świadków: K. S. i J. W. (k.53); uznając iż okoliczności istotne dla rozstrzygnięcia sprawy zostały wyjaśnione; na mocy art. 227 k.p.c. (k.74). Jak bowiem wskazał Sąd Apelacyjny w Katowicach w wyroku z dnia 19 września 2012r. I ACa 457/12, LEX nr 1236344 zgodnie z art. 227 k.p.c. przedmiotem dowodu są fakty mające istotne znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy, jeżeli są między stronami sporne. Rzeczą Sądu jest dokonywanie selekcji zgłaszanych przez strony wniosków dowodowych przy uwzględnieniu

kryterium wynikającego z przywołanego przepisu i w jej efekcie przeprowadzanie tych dowodów, które mają na celu ustalenie faktów istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy. Pomiędzy stronami fakty były niesporne. Spór dotyczył prawnej oceny ustalonych faktów.